

Leikskólinn Arnarsmári

Skýrsla vegna umsóknar um Grænfána 2018

Hildur Kristín Helgadóttir og Rannveig Jónsdóttir tóku saman

Leikskólinn

Leikskólinn Arnarsmári sem stendur á Nónhæð í Kópavogi tók til starfa 7. janúar 1998.

Í Arnarsmára er starfað samkvæmt lögum um leikskóla nr. 90/2008 og Aðalnámsrá leikskóla sem menntamálaráðuneytið gaf út 2011.

Frjáls leikur er aðalatriðið í öllu starfi í Arnarsmára, þar sem ímyndunarafl og sköpunargleði barnanna fær að njóta sín og lögð er áhersla á að efniviður skólans sé breytilegur, sveigjanlegur og skapandi og bjóði upp á fleiri en eina lausn.

Leikskólinn er fimm deilda; í austurhluta skólans eru tvær deildir, önnur fyrir eins árs börn og hin fyrir tveggja ára. Í vesturhluta hans eru einnig tvær deildir, önnur fyrir þriggja ára börn og hin fyrir fjögurra ára. Í Hreyfisalnum sem er í miðju hússins, eiga fimm ára börnin athvarf. Þar er lýðræði, sjálfræði og frumkvæði æft af kappi.

Markmið Arnarsmára er að laða fram í fari barnanna *frumkvæði, vináttu og gleði*.

Frumkvæði í hugsun, leik og starfi, ýta undir skapandi hugsun, að börnin leiti sjálf lausna í verkefnum, leysi sjálf deilur á jákvæðan hátt, ýta undir sjálfshjálp þeirra o.fl.

Vináttu, samkennd, góð samskipti, samhjálp, samvinnu; þetta eru þeir þættir sem ýtt er undir og lögð áhersla á að kenna börnunum.

Gleði; með því að ýta undir frumkvæði og vináttu og með því að hafa skýrar reglur þ.e. aga, þá verða börnin örugg um sig, líður vel og eru ánægð. Börnunum er kennt að nálgast hvert annað og leysa deilur á jákvæðan og uppbyggilegan hátt, þ.e. án ofbeldis.

Í tengslum við einkunnarorð skólans er lögð áhersla á ræktun ákveðinna dyggða. Þær eru iðjusemi, virðing, hlýðni/agi, heiðarleiki, fyrirgefning, tillitssemi og kurteisi. Unnið er sérstaklega með hverja dyggð fyrir sig í

fimm til sjö vikur í senn og þar er auðvelt að koma inn umhverfismenntinni sbr. bera virðingu fyrir náttúrunni o.fl.

Arnarsmári hefur verið Grænfánaskóli frá árinu 2010, en hafði nokkrum árum áður byrjað að molta og flokka rusl. Þema Arnarsmára fyrstu tvö árin var átthagarnir og 2012-2014 var það lýðheilsa. 2014-2016 voru þessi þemu sameinuð og haldið áfram með gott umhverfisverndarstarf.

2016-2018 var þemanu um neyslu bætt við. Markmiðin voru helst að fræða bæði fullorðna og börn um matarsóun og hvernig hægt sé að minnka hana. T.d. með því að taka lítinn mat á diskinn og fá sér frekar oft. Einnig að læra að nýta matarafganga og geyma þá rétt. Nýta t.d. ávaxta-og grænmetishýði, eggjaskurn og kaffikorg til jarðgerðar. Fræða börnin um þá hringrás sem á sér stað við moltun.

Nýta það sem til fellur frá eldhúsi annað hvort sem föndurefni eða útidót. Fara vel með hluti svo þeir endist betur. Endurvinna pappír. Hugsa áður en hent er. Börnin læri að passa betur upp á fatnaðinn sinn svo ekki þurfi sífelld að vera að kaupa nýjan og foreldrar sömuleiðis minntir á að passa betur upp á fatnað barna sinna. Umræður um hvað er nauðsynlegt og hvað er óþarfi.

Umhverfisráðið

Umhverfisráð Arnarsmára er alltaf skipað elstu börnunum, Gullmolunum, sem eru 25 þetta árið. Umhverfisráðið heldur fundi aðra hverja viku og ræðir umhverfismál og vinnur að endurnýtingu, t.d. með pappírsgerð. Einnig fara „umhverfiseftirlitsmenn“ úr þeirra röðum og kanna hvernig gengur bæði úti og inni og benda hinum (börnum og fullorðnum) á hvað betur megi fara.

Á heimasíðu skólans eru fundargerðir Umhverfisráðs:

<http://arnarsmari.kopavogur.is/um-skolann/umhverfisvernd/fundargerdir-umhverfisrads/>

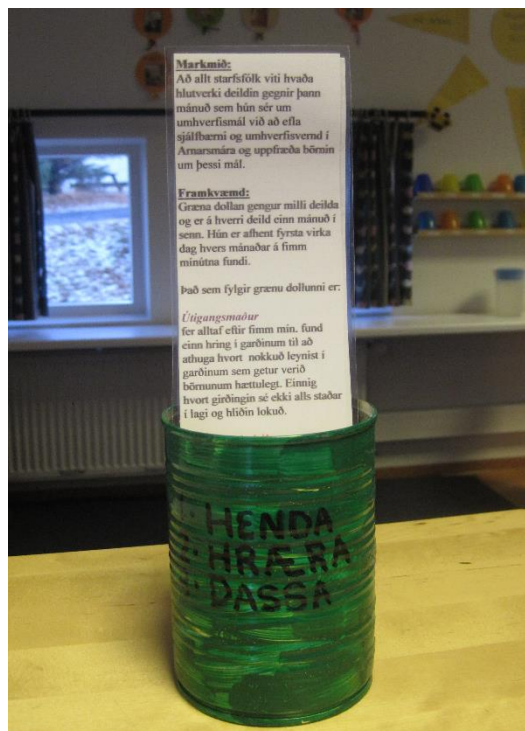

Umhverfisnefndin

Valið er í umhverfisnefndina eftir áhuga kennara en jafnframt er reynt að huga að því að einn komi frá hverri deild og eldhúsi. Fundað er á fimm vikna fresti.

Nefndin skipuleggur alla umhverfismenntina í skólanum, leggur það svo fyrir aðra kennara sem koma með athugasemdir ef þeim þykir þurfa. Nefndin hefur t.d. skipulagt flokkunar- og moltunarstarfið þannig að deildarnar skiptast á því mánaðarlega að flokka allt sem til fellur frá eldhúsi. Það sem ekki er hægt að nýta í leik og starfi fer í Sorpu. Það sem er lífrænt er moltað. Moltan hefur síðan verið notuð í kartöflugarða skólans.

Deildarnar skiptast einnig á að hafa svokallaðan „útigangsmann“ sem fer einn hring um lóðina á morgnana til að athuga hvort girðingin sé ekki alls staðar í lagi og hvort nokkuð leynist í garðinum sem gæti verið börnunum hættulegt. Börnin eru höfð með í öllu þessu starfi og auðvitað er hvert tækifæri notað til að uppfræða börnin um umhverfisvernd og sjálfbærni. Umhverfisfræðsla er því samofin öllu starfi í leikskólum og þannig telur nefndin að börnin læri að bera virðingu fyrir umhverfinu.

Inni á heimasíðu skólans eru fundargerðir Umhverfisnefndar:

<http://arnarsmari.kopavogur.is/um-skolann/umhverfisvernd/fundargerdir-umhverfisnefndar/>

Mat á stöðu umhverfismála

Til að meta stöðu umhverfismála í leikskólanum var gátlisti Landverndar fyrir leikskóla um neyslu og úrgang fylltur út af umhverfisráðinu. Kennarinn las spurningarnar og útskýrði þær betur þegar þurfti. Miklar umræður sköpuðust um flestar spurningarnar. Spurð um hvað þeim dytti í hug að skólinn gæti gert til að minnka úrgang og endurnýta og endurvinna meira, nefndu þau að nýta betur umbúðir og endurvinna til að menga minna. Fara út og tína rusl og búa til eitthvað nýtt úr því. Nýta teiknipappír betur, lita alls staðar. Nota minna af sápu í einu og skammta sér lítið á matardiskinn í einu.

Áætlun um aðgerðir og markmið

Markmið okkar í Arnarsmára sl. tvö ár með Grænfánapemanu *neysla* var að velta fyrir okkur hvaða hlutir skipti okkur raunverulegu máli í lífinu, hvort við þurfum allan þennan mat, föt og hluti. Hvernig við gætum minnkað neyslu okkar og hvað við gætum nýtt betur og hvernig.

Þegar kom að því nú að velja þema fyrir næsta tímabil, ákvað umhverfisnefndin að velja *landslag*.

Leikskólinn er staðsettur efst á Nónhæð og nýlega (des. 2017) var samþykkt í bæjarstjórn Kópavogs nýtt deiliskipulag Nónhæðar þar sem gert er ráð fyrir 140 íbúða byggð. Arnarsmári er útikennsluskóli, en hefur ekki verið með neitt skipulagt svæði í nágrenninu sem hægt er að kalla útikennslustofu. Nónhæðin (eða „móinn“ eins og hún kallast í Arnarsmára) hefur þó verið sá vettvangur sem hefur komist næst því. Það má búast við miklum breytingum á nærumhverfi skólans á næstu tveimur árum, því fyrir utan þessar breytingar í „móanum“ verður garður leikskólans algjörlega endurnýjaður á sama tíma. Það er því tilvalið að leyfa börnunum að velta fyrir sér muninum á menningarlegu og náttúrulegu landslagi; hvernig hægt er að breyta landslagi og umhverfi. Einnig munum við leggja áherslu á örnefni í nærumhverfinu, því „landslag væri lítils virði, ef það hétu ekki neitt“. Allt mun þetta þó byggja á umhverfissáttmála leikskólans; „Við berum öll virðingu fyrir sjálfum okkur og náttúrunni og sýnum það í verki“.

Eftirlit og endurmat

Umhverfisnefndin fundar reglulega og metur stöðuna, hvernig gengur og hvort farið sé eftir settum markmiðum og hvort eitthvað megi bæta eða breyta. Hún telur markmiðin hafa náðst að mestu leyti. Moltunin, pappírsgerðin, nýtnin og nægjusemin t.d. er orðið hluti af menningu skólans. Hins vegar hefur kannski gengið verr að fá börn og foreldra til að passa betur upp á fatnað barnanna. Allavega gerist það alltaf ótrúlega fljótt að það safnast upp óskilafatnaður sem enginn virðist eiga.

Umhverfiseftirlitsmennirnir eru líka stöðugt á ferðinni til meta stöðuna.

Gátlisti Landverndar er hafður til hliðsjónar varðandi eftirlit og endurmat.

Umhverfisnefndin er afar ánægð með hversu allir sem koma að þessu verkefni eru jákvæðir og samstíga.

Námsefnisgerð og tenging við aðalnámskrá

Aðra hverja viku er haldinn fundur í umhverfisráði sem skipað er elstu börnunum. Þar er staðan rædd og pappír endurunninn. Öll börnin í skólanum nema þau alyngstu (eins árs) taka þátt í moltun, flokkun og endurnýtingu. Á hverju ári fer Umhverfisráðið í ferð í Sorpu þar börnin kynna sér starfsemi fyrirtækisins og hvernig hægt er að endurnýta marga hluti. Sorpa gefur börnunum verkefnabók sem þau vinna í ýmis verkefni tengd umhverfisvernd. Skrifaðar eru fundargerðir og er hægt að finna þær á heimasíðu skólans ásamt öllu því sem viðkemur Grænfánaverkefninu.

Á meðfylgjandi hugarkorti má sjá hvernig unnið var með þetta þema í skólanum og hvernig það tengist aðalnámskrá;

<http://arnarsmari.kopavogur.is/media/0/Neysla.pdf>

Við teljum að Arnarsmári sé orðinn sjálfbær á mörgum sviðum, t.d. hefur afgangspappír verið endurunninn og í mörg ár hefur verið keypt mjög lítið útidót þar sem ílát úr eldhúsinu hafa verið nýtt mikið til útileikja. Einnig hefur moltan úr jarðgerðartönkunum verið nýtt í kartöflubeðin árum saman.

Kynning á stefnunni

Á heimasíðu leikskólans er umhverfisstefna leikskóla Kópavogs kynnt. Þar eru einnig settar inn fundargerðir umhverfisráðs og umhverfisnefndar sem og umhverfissáttmáli skólans. Í matsal skólans er umhverfismenntin sýnileg uppi á veggjum fyrir gesti og gangandi. Í hverri viku fá börnin fræðslu um umhverfismál. Foreldrar eru fræddir um hvað sé að gerast í umhverfismálum á fundum sem haldnir eru innan skólans. Á skipulagsdögum kennara eru umhverfismálin rædd. Allir eru því vel meðvitaðir um hvað er að gerast í umhverfismálum í leikskólanum.

Sú umhverfis- og lýðheilsufræðsla sem fram fer í Arnarsmára skilar sér, því foreldrar fá að heyra frá börnunum hvað verið er að gera og segja starfsfólki frá áhugasömum umræðum heima fyrir. Kennarar nota hvert tækifæri til að koma að fræðslu um umhverfismennt í öllu starfinu í skólanum.

Umhverfissáttmáli Arnarsmára hljóðar svo;

Þennan sáttmála „undirrita“ öll börnin með nafni eða fingrafari og hann er síðan hengdur á umhverfisvegg í matsalnum.

Grænfánastarfið er í raun orðið hluti af menningu skólans og börnin þar af leiðandi hraust og vel þenkjandi um heilbriggt líferni, flokkun, moltun, náttúruvernd og neyslu. En auðvitað má aldrei láta deigan síga í þessum efnum og nauðsynlegt að halda þeim stöðugt við.

